

Litanije Napoleonove.

Priobčuje J. Ž.

Bilo mi je šest do sedem let. Za veliko, belo mizo je sedelo v nedeljo popoldne pri bokalu vina nekoliko premskih kmetških možakov ter se razgovarjalo o vojski; jaz pa sem stal pri oknu in jih radovedno poslušal. Govor se je zasukal kmalu na preteklost — na toli zanimivega Napoleona I. Živo so mi še pred očmi ti kmetški politiki, posebno pa pokojni kum Gregor, iz katerega ust sem — kolikor se morem spominati — prvokrat slišal ime „Napoljón“. Jedro kritike o cesarji Napoleonu I. pa je bilo to-le: „Napoljón“ je bil najmogočnejši in najumnejši cesar, kar se jih je porodilo. Ali prevzel ga je bil napuh, in zato ga je Bog hudo kaznil. Hotel je pód-se spraviti ves svet, da bode: „en Bog, en papež, en cesar“ — a izpodletelo mu je, kakor bi izpodletelo vsakemu, kdor bi poskušal kaj jednacega, kajti z Bogom se človek ne smé primerjati.

Preteklo je bilo od tega časa trinajst let. Zvršil sem bil sedmi gimnazijski razred in užival počitnice v domači vasi — na Premu. Zopet je bil govor o „Napoljónu“. Prvo besedo je tedaj imel zgovorni, v marsičem originalni, še zdaj živi starec Blaž Čeljhar. Tudi on je izrekel rezko sodbo o Napoleonu ter jo podkrepil posebno z Napoleonomimi litanijami, katere mi je pokazal. Kdor je radoveden, kake so te litanije, evo mu jih:

Litanije Napoleonove, sa Illyrske Deshele.

Illyrzi lefem, Krainzi lefem, Illyrzi lefem,
 Moshki flifhte naf, Shenske posflufhaite naf:
 Ozha neisrezhene Hudobije
 Sin paklenskiga Sattana
 Paklenskig Duhou Tovarfh
 Prekleta Praviza toja
 Gaishla Boshja
 Luziferjou Naméstnik
 Sourashnik te Ivete Zirkve
 Sanizh'vauz teg Boshig Tempelnon
 Pot tega Antikrista
 Trofht teg Fraimaurerjou
 Pomuzh teg Jakobinarjou
 Steber teg Krivovernikou
 Lakomniz pofvetne Hvale
 Lazhen Slata inu Srebra
 Shein zhlovéfke Krivi

Napoleon Bvonaparte.

Shpégu tega Neufmilenja
 Sédesh vfig Lashi
 Pofoda vfe Hudobie
 Sazhetig nafhe Nefrezhe
 Perbeshalifhe vfig Raubarjou
 Shtiftar tega krepaniga franzofkiga Zefarstva
 Katiri fi tu franzofku in lafhku Kraljestvu sgolfou
 Katiri fi te pravizhne Kralje is njeh Tronou, sa fojo nevredno Shlaho na
 nje poftavit savergu
 Katiri fi fvetiga Ozheta Papesha koker en'ga Jetnika sapertiga dershou
 Katiri fi Sapovdi fveti Zirkvi Shpotlive gor poftavu
 Katir fi s Kriujo veliku folkou Semljo saliu
 Katiri fi veliku Mést in Hifh rasdjau inu v' boshtvu perpravu
 Katiri fi biu gluh in neufmiljen na Souse teg réanig
 Katir fi foji sakonfski Sheni Slovu dau sa drugo porozhit
 Katiri fi velike Shaze s' veliko Shkodo teg Folkou pod fe grabu
 Katir fi nam Sou, in Tabak podrashu
 Katir fi veliku blaga od unajnjuh deshel ozhitnu fesshgati puftu
 Katiri fi vef vollen svet pod fojo Oblaft perpraviti otu
 Katiri fi temu vfiga mogozhnimu enak biti otu
 Katiri fi otu vifoku letat pa fi globoku padu

Prebudi se,
 Spokori se,

Od tojga nesmafngiga Poshelenja te Vifokosti
 Od toje neismirjene Lakomnofti
 Od tojiga Neufmilenja
 Od tojig Kriviz
 Od toje Jese
 Od tojih Lashi
 Od toje Nepokore
 Skusi doushno Lubesen pruti tojmu Stvarniku
 Skusi Lubesen pruti toji vbogi Dufhi
 Skusi doushno Hvaleshnost pruti boshjem Dobrutam
 Mi toji Slushabniki
 Dé k' eni pravi Pokori pridesh
 De fe fveti Materi katolfhki zirkvi pokoru ftrifh
 De vfe kar fi fhkodvau nasaj povernefh
 De vfe Kralje in Firfhte per Miru puftifh
 Ti Pogublauz

Reffi se, o Napoleon!

Te profno,
 vffifhi naf!

Shiba Boshja, s' katiro grehi tega Sveta fo bli Shtrafani, jejnjej naf tepft!
 Shiba Boshja, s' katiro grehi tega Sveta fo bli fhtrafani, ne tepi naf vezh!
 Shiba Boshja, s' katiro grehi tega Sveta fo bli fhtrafani, nikuli ne bofh vezh!
 Moshki, Slifhte naf, Shenske, poflufhaite naf.
 Illyrzi lefem, Krainzi lefem, Illyrzi lefem.

Sourashnik nash!

Katiri nozhefh bit v' Nebefig, prekletu bodi toje Ime, jeinjalu je toje Kraljestvu,
 toja Vola fe ni sgodila, koker fi miflu, po vsi Semli fi nam odvseu vfakdaini Kruh,
 tebi naj ne bo odpufhenu, koker nifi otu nam odpuftiti.

Napoleon Buonaparte!

V. Inu kir fi naf sapelau.

R. Vše hudu naj zhefte pride.

M o l i m o.

O Bog! katiri nozhesh Smerti tega grefnika, temuzh dese on spokori inu isvelizha; mi tebe pohlevnu prosimo sa nafhiga Sourashnika Napoleona, de po toji neisgruntani Milofti njega k pravi Pokori perpelefh, inu koker defniga Shaharja isvelizhafh, szer zhe pak on otu nebo, s tem levim v' paklenski ognj obfodi na vekumej. Amen.

Pisane so te litanije na pol navadno preganene pole. Datuma ni, niti podpisa. Morebiti radi tega ne, ker ni bilo več prostora za to. Kdo je torej te litanije zložil ali prepisal? Tega nisem mogel dognati. Udobil jih je Blaž Čeljhar od pokojnega starega strijca mojega iz košanske župnije, katerega pa jaz nisem poznal. Ta pa, da jih je bil, kakor Čeljhar pripoveduje, prepisal l. 1840. od košanskega kaplana Zanina. Bl. Čeljhar na dalje tudi trdi, da je po besedah omenjenega strijca litanije zložil tisti kaplan. Ali te trditve niso verjetne. Pisava teh litanij kaže lahko, precéj izurjeno roko vajenega, še dosti doslednega pisalca, stari moj strije pa je bil malouk kmet. Dalje duhovna po imenu Zanin ali Sanin ni najti v šematizmih tega časa. Tako vsaj sem zvedel, — sam iskati po šematizmih nisem imel prilike. Morebiti se nahaja to ime v starejših šematizmih.

Verjetno je, da je litanije spisal duhoven, in sicer tačas, ko je Napoleona že zapustila sreča, ter je moral bežati s prestola (l. 1814.), vsakako pa pred smrtjo njegovo (l. 1821.), sicer bi ne imele nobenega zmisla.

So-li te litanije znane še kje drugje? Kdor kaj vé o njih, naj pové.

Nekoliko o slovenski dramatiki.

„Vivos voco!“

Domači naši časniki („Ljubljanski Zvon“ v IV. zv. 120) so že naznanjali, da je „Dramatično društvo v Ljubljani“ zadnjič na svetlo dalo „Slovenske Talije“ 51. zvezek za društveno leto 1882. Prinaša pa ta zvezek petero glediških iger, a to zgolj preloge iz nemškega in srbskega jezika in slovstva.

Milo nam se mora storiti, če vidimo to revno, toda živo sliko slovenske dramatike. To je stran narodnega našega življenja, katera nam ne dela časti, niti moremo z njo sami biti zadovoljni. Dramatično naše polje rodi nam le redkokdaj kaj domačega, še menj zrelega; kar se na to polje